

IDĖJŲ KATALOGAS

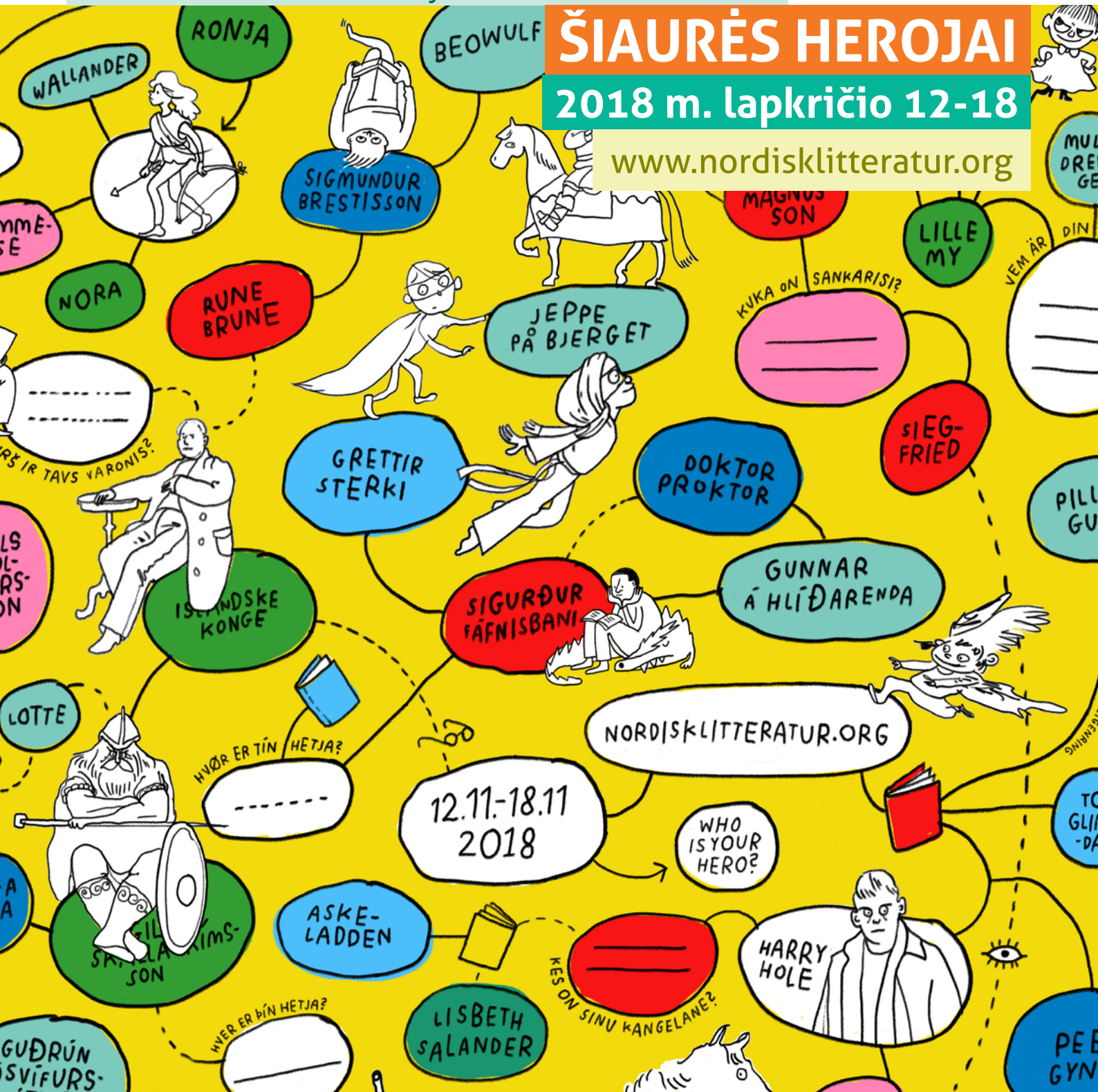
ŠIAURĖS ŠALIŲ
LITERATŪROS SAVAITĖ

«Uždekite žvakeles ir skaitykite kartu su visa Šiaure»

ŠIAURĖS HEROJAI

2018 m. lapkričio 12-18

www.nordisklitteratur.org

SVEIKI ATVYKĘ Į ŠIAURĖS ŠALIŲ LITERATŪROS SAVAITĘ 2018

2018-aisiais Šiaurės šalių asociacijos Norden vėl kviečia vaikus, jaunimą ir suaugusiuosius dalyvauti **Šiaurės šalių literatūros savaitės** renginiuose ir patirti naujų literatūrinių išpūdžių. Lapkričio 12-18 dienomis rengsime garsinius skaitymus visose Šiaurės ir Baltijos šalyse: nuo Grenlandijos vakaruose iki Baltijos šalių rytuose. Didžioji skaitymų diena vyks pirmadienį, lapkričio 12 d. Skaitymai vaikams **„Auštant“** rengiami 9 val. ryto vietos laiku. Skaitymai suaugusiesiems **„Sutemų valanda“** – vakare, 19 val. Žinoma, renginių laiką galima derinti pagal poreikį.

Galimybių, ką nuveikti per Šiaurės šalių literatūros savaitę, yra daugybė. Šiame idėjų kataloge norime jums pateikti pasiūlymų, kaip vaikų darželiuose, mokyklose, bibliotekose ir kitose kultūros įstaigose parengti įdomią ir įvairią Šiaurės šalių literatūros savaitės programą. Idėjos kataloge suskirstytos pagal klausytojų amžių: vaikams, jaunimui ir suaugusiesiems. Tačiau amžius šiame kontekste yra tik skaičius – tas pačias idėjas galima pritaikyti įvairaus amžiaus grupėms.

Šių metų Literatūros savaitės tema – **„Herėjai Šiaurėje“**, tad vaikai, jaunimas ir suaugusieji turės galimybę susipažinti su literatūriniais herojais. Metų tema yra Šiaurės šalių literatūros savaitės ašis ir apima viską nuo pasirinktų skaitymams knygų iki įvairių veiklų ir renginių.

„Superherojų vadovas“, parašytas švedų sutuoktinių Elias ir Agnes Våhlundų, skirtas mažiausiems klausytojams. Knygoje pasakojama apie Lisą, kuri vieną dieną, kai mėgina pasislėpti nuo ją persekiojančios berniukų gaujos, randa bibliotekoje keistą knygą. Pasirodo, jog toji knyga – tai superherojų vadovas. Su ja prasideda Lisos kelionė į tapimą superheroje – Raudonąją kaukę.

„Tie, kurių nėra“ – norvegų rašytojo Simono Strangerio knyga, parinkta jaunimui. Kūrinyje sutinkame ganietį Samuelį, kuris ryžtasi pavojingai kelionei į Europą, tikėdamasis geresnio gyvenimo. Kita knygos veikėja norvegė Emilija atsiduria netikėtoje situacijoje, kurioje išbandomas jos supratimas apie tai, kas yra teisinga ir kas ne. Kaip pasielgti, kai į duris staiga pabeldžia dokumentų neturintis pabėgėlis?

„Islandijos karaliai“ parašyta islandų autoriaus Einaro Máro Guðmundssono ir skirta skaityti suaugusiesiems. Ši knyga – tai beprotiškų pasakojimų rinkinys apie išgalvotą Knudsenų giminę nuo XVIII a. iki pat mūsų dienų. Knygoje autorius meta iššūkį tradiciniam herojui ir Islandijos didvyrių vaidmenis skiria kvailiams.

Šiaurės šalių literatūros savaitės tinklalapyje **www.nordisklitteratur.org** rasite daugiau informacijos apie šių metų skaitymams pasirinktas knygas, taip pat medžiagos, kuria galėsite papildyti skaitymus.

Visiems organizatoriams ir dalyviams linkime daug malonių akimirkų ir gero skaitymo!

Ypatingai dėkojame:

Kristin Magnusdottir, Heidi Lønne Grønseth, Kitty Rönnberg, Julia Brink, Annica Andersson, Merete Riber, Marjun Patursson, Mette Laustsen, Einar Már Guðmundsson, Simon Stranger, Elias Våhlund og Agnes Våhlund, Rán Flygenring.

LAIMĖKITE
KNYGĄ!

FOTOKONKURSAS INSTAGRAM'E IR FACEBOOK'E

Dalinkitės įspūdžiais iš Šiaurės šalių literatūros savaitės 2018 renginių ir siųskite geriausias savo nuotraukas mūsų fotokonkursui. Nuotraukose turi atsispindėti šių metų tema – „**Herojai Šiaurėje**“. Kelkite nuotraukas į Instagram'ą arba Facebook'ą su žyma **#nordisklitt18**. Visos nuotraukos dalyvauja konkurse, kurio prizas - pasirinkta metų rašytojų knyga. Išlaisvinkite savo fantaziją ir fotografuokite!

SEKITE MUS SOCIALINĖSE MEDIJOSE!

Sekite Šiaurės šalių literatūros savaitę **Instagram'e** arba **Facebook'e**, kad pamatytumėte dar daugiau nuotraukų, projekto naujienų ir aktualijų!

Praėjusių metų konkurso „Šiaurės salos“ nugalėtojai.

AUŠTANT SKAITYMAI VAIKAMS IR JAUNIMUI

Skaitymai vaikams ir jaunimui rengiami tekant saulei. Švedų Elias ir Agnes Våhlundų parašytas „*Superherojų vadovas*“ yra gausiai iliustruotas pasakojimas, skirtas skaityti vaikams. Įtemptas norvegų rašytojo Simono Strangerio romanas „*Tie, kurių nėra*“ parinktas skaityti paaugliams.

Garsinių skaitymų atmosfera pradedama kurti dar prieš atsiverčiant knygą. Užtraukite užuolaidas, pritemdykite šviesą, uždekite žvakes. Jei turite projektorius, ekrane galite parodyti knygos viršelį, šių metų Šiaurės šalių literatūros savaitės plakatą arba iliustracijas iš knygų.

„*Superherojų vadovas*“ su iliustracijomis ir teksto ištraukos iš romano „*Tie, kurių nėra*“ bus paskelbti Šiaurės šalių literatūros savaitės tinklalapyje lapkričio 1 d.

IDĖJOS VAIKAMS: GARSINIAI SKAITYMAI

TEGU SKAITO HEROJUS

Kas gali būti geriau nei atėjęs paskaityti vaikams herojus? Paieškokite įkvėpimo knygose ir persirenkite literatūriniais herojais. Skaitovas gali persirengti, pavyzdžiui, Raudonąją Kaukę iš knygos „*Superherojų vadovas*“. Šiaurės šalių literatūros savaitės tinklalapyje rasite nesudėtingą instrukciją, kaip patiems pasidaryti šios herojės kaukę.

BENDRADARBIUKITE SU MOKYKLA AR BIBLIOTEKA

Šiaurės šalių literatūros savaitė – tai puiki galimybė stiprinti mokyklos ir bibliotekos bendradarbiavimą. Pakvieskite į skaitymus bibliotekoje moksleivių klasę, arba pakvieskite į mokyklą bibliotekininką iš artimiausios bibliotekos.

SKAITYKITE LAUKE

Tamsų ir šaltą lapkritį daug laiko praleidžiame viduje. Todėl smagi idėja – suorganizuoti skaitymus lauke. Šiltai apsirenkite ir išeikite į kiemą, susėskite ant kelmų, patiesalų arba žaidimų aikštelėje.

IDĖJOS VAIKAMS: VEIKLOS

PASINERKITE Į TEKSTĄ

Dirbkite su knyga „*Superherojų vadovas*“ ir prieš skaitymus, ir po jų. Panagrinėkite, pavyzdžiui, knygos viršelį ir padiskutuokite, apie ką, jūsų manymu, bus knyga. Po skaitymų galite pasidalinti, kokių minčių kilo beklausant. Gal buvo žodžių, kurių nesupratote?

KOKIE HEROJAI SLEPIASI PLAKATE?

Atsispausdinkite šių metų plakatą. Leiskite vaikams jį apžiūrėti ir paprašykite papasakoti (raštu arba žodžiu), kokius herojus jie mato.

RASKITE LAIKO PAKALBĖTI APIE PATYČIAS

Iš knygos „*Superherojų vadovas*“ veikėjos Lisos tyčiojasi trys vaikinai iš jos mokyklos, tad ši knyga puikiai tinka pradėti kalbai apie patyčias. Ką vaikai sakytų Lisai, jei pamatytų, kad iš jos tyčiojamasi? Ką vaikai patys darytų, jei kas nors tyčiotųsi iš jų ar jų klasės draugų? Galite atsakyti į klausimus ir raštu, nes kalbėtis apie tai gali būti sunku.

ŠIAURĖS ŠALYS KLASĖJE

Pasinaudokite Šiaurės šalių literatūros savaitę parodyti bei supažindinti mokslivius su kitomis Šiaurės šalimis. Kaip atrodo šalių vėliavos, kaip vadinasi jų sostinės, kas yra jų nacionaliniai gyvūnai? Šiaurės šalių literatūros savaitės svetainėje rasite klausimus viktorinai apie Šiaurės šalis.

ŠIAURIETIŠKAS KAMPELIS

Įrenkite bibliotekoje kampelį su Šiaurės šalių knygomis apie herojus. Pakabinkite Šiaurės šalių literatūros savaitės 2018 plakatą ir išstatykite skaitymams siūlomas knygas kartu su kitomis šiaurietiškomis knygomis (pavyzdžiui, iš Šiaurės šalių literatūros savaitės sudaryto kitų rekomenduojamų knygų sąrašo). Šalia padėkite priemonių, kad atėję vaikai galėtų piešti ar spalvinti tema „*Herėjai Šiaurėje*“, ir įtraukite jų piešinius į parodą.

KAS SLEPIASI PO KAUKĖ?

Nereikia daug, kad galėtumėi pasijusti tikru superherojumi. Šiaurės šalių literatūros savaitės tinklalapyje rasite nesudėtingas instrukcijas, kaip pasidaryti tokią kaukę, kokią dėvi knygos „*Superherojų vadovas*“ veikėja Raudonoji Kaukė.

NUPIEŠKITE SAVO SUPERHEROJŲ

Padėkite piešimo priemonių ir popieriaus ir leiskite vaikams nupiešti savo pačių superherojus. Kokių supergalių jie turi? Kaip jie atrodo? Kas jie yra iš tiesų? Literatūros savaitės metu iškabinkite piešinius ir padarykite parodėlę.

IDĖJOS JAUNIMUI: GARSINIAI SKAITYMAI

SKAITYKITE VIENI KITIEMS

Pasinaudokite Šiaurės šalių literatūros savaitę ir skirkite daugiau dėmesio skaitymui balsu. Paprašykite klasėje savanorių, kad jie likusiai klasės daliai paskaitytų ištraukas iš metų knygos paaugliams „*Tie, kurių nėra*“.

BENDRADARBIUKITE SU MOKYKLA AR BIBLIOTEKA

Šiaurės šalių literatūros savaitė - tai puiki galimybė stiprinti mokyklos ir bibliotekos bendradarbiavimą. Pakvieskite į skaitymus bibliotekoje moksleivių klasę, arba pakvieskite į mokyklą bibliotekininką iš artimiausios bibliotekos.

IDĖJOS JAUNIMUI: VEIKLOS

SUKURKITE FILMUKĄ

Perskaityę knygos „*Tie, kurių nėra*“ ištrauką sukurkite trumpą filmuką pagal kokią nors sceną iš knygos. Galite, pavyzdžiui, nufilmuoti, kaip Samuelis beldžia į Emilijos miegamojo langą. Padalinkite klasę į mažesnes grupes ir užbaikite Literatūros savaitę parodydami sukurtus filmukus.

RAŠYMO DIRBTUVĖS

Galbūt jaunieji klausytojai slepia savyje dar neatskleistą rašytojo talentą? Pasikvieskite rašytoją ir surenkite kūrybinio rašymo dirbtuves jauniems ateities talentams. Parašykite, pavyzdžiui, pasakojimą apie herojų arba antiherojų. O jeigu Šiaurės šalių literatūros savaitę užbaigtumėte jaunųjų rašytojų kūrinių apie literatūrinius herojus skaitymais?

PABĖGĖLIŲ ISTORIJS

Knygoje „*Tie, kurių nėra*“ vaizduojamas ganietis jaunuolis Samuelis iš Ganos, kuris atvyksta į Norvegiją kaip dokumentų neturintis pabėgėlis. Knygoje nagrinėjama tokių pabėgėlių situacija Europoje, tad tai gera proga pakalbėti apie visuomenės problemas. Pasikvieskite, pavyzdžiui, pabėgėlį ar ieškančią prieglobsčio žmogų ir pajvairinkite skaitymus įdomiais svečių pasakojimais apie jų kelionę į mūsų šalį.

SKAITYMO GRUPELĖ

Suburkite keletą moksleivių į skaitymo grupę ir apsukite ratą aplink mokyklą ar biblioteką su knyga po pažastimi. Skleiskite meilę knygai ir duokite, kad jaunimas paskaitytų mažesniems vaikams. Drąsiau sieji gali paskaityti prieš visą klasę.

PASINERKITE Į TEKSTĄ

Jaunieji klausytojai gali parašyti girdėto teksto atpasakojimą ir aptarti kalbines ypatybes bei pastebėtas stiliaus figūras. Kitas variantas – moksleiviai gali patys skaityti garsiai tekstus ir pasirinkti po vieną sakinį, kuris juos „užkabino“. Padalinkite moksleivius į grupes, kuriose jie galėtų padiskutuoti, kokias mintis jiems sukėlė išsirinkti sakiniai. Kas lėmė, kad būtent tie sakiniai jiems pasirodė įdomūs?

KAS YRA HEROJUS?

Padalinkite klasę į grupes po 3-4 moksleivius. Paprašykite kiekvienos grupelės iš Literatūros savaitės plakato išsirinkti vieną jiems nežinomą herojų. Moksleiviai gali išsiaiškinti, kas tai per herojus, iš kokios jis knygos ir kas jį daro herojumi.

PASIMOKYKITE ŠIAURĖS ŠALIŲ KALBŲ

Šiaurės šalių literatūros savaitės tinklalapyje skelbiamos ištraukos iš knygos „*Tie, kurių nėra*“ visomis Šiaurės ir Baltijos šalių kalbomis. Derinkite garsinius skaitymus su užsienio kalbos pamoka ir paskaitykite ištrauką kita kalba. Galite pamėginti teksto ištrauką išversti ir vėliau palyginti vertimą su jau išverstu tekstu. Jei kalbų nemokate, tiesiog patyrinėkite tekstą, parašytą kita kalba – palyginkite raides, paieškokite atpažįstamų žodžių.

UGDYMO PORTALAS NORDEN I SKOLEN

Norden i Skolen - tai nemokamas portalas, skirtas pedagogams ir moksleiviams, kurie nori gilintis į tokias temas kaip kalba, kultūra ir/arba klimatas ir gamta. Susikurkite anketą www.nordeniskolan.org svetainėje ir gaukite prieigą prie įvairios medžiagos, kurią galite naudoti Literatūros savaitės metu. Portale rasite daugiau nei 50 trumpametražių filmų ir dokumentikos vaikams ir jaunimui.

ATGAIVINKITE ŠIAURIETIŠKĄ HEROJŲ

Bibliotekoje tarp knygų lentynų slepiasi nesuskaičiuojama galybė herojų. Šiaurės šalių literatūros savaitės svetainėje galite rasti sąrašą įvairių knygų, kuriose pagrindiniai pasakojimo veikėjai yra herojai. Pasirinkite herojinę knygą, parašykite trumpą tekstą apie jos herojų ir aptarkite klasėje išsirinktus veikėjus. Kas jie tokie? Kodėl jie yra herojai? Kaip į juos būtų žiūrima, jei jie gyventų 2018-aisiais?

SUTEMŲ VALANDA

SKAITYMAI SUAUGUSIESIEMS

Sutemų valanda – skaitymai suaugusiesiems, rengiami vakare, kai dienos šviesą įveikia lapkričio sutemos. Šiomet skaitymams siūloma ištrauka iš islandų rašytojo Einaro Máro Guðmundssono romano „Islandijos karaliai“.

Garsinių skaitymų atmosfera pradedama kurti dar prieš atsiverčiant knygą. Užtraukite užuolaidas, pritemdykite šviesą, uždekite žvakes. Taip sukursite skaitymams jaukią aplinką.

Ištrauka iš romano „*Islandijos karaliai*“ bus paskelbta Šiaurės šalių literatūros savaitės interneto **svetainėje** spalio 1 d.

IDĖJOS SUAUGUSIESIEMS

SKAITYMUS DERINKITE SU KITAIŠ RENGINIAIS SAVO BIBLIOTEKOJE

Gal savo bibliotekoje organizuojate kalbos kavines naujai į šalį atvykusiems žmonėms ar pasakų skaitymus mažyliams? O gal renkatės į mezgimo ar knygų klubus? Paskaitykite šių renginių metu ištrauką iš metų knygos arba kitos šiaurietiškos literatūros. Taip šiuo renginiu prisidėsite prie Šiaurės šalių literatūros savaitės.

SKAITYMAI NETIKĖTOSE VIETOSE

Šiaurės šalių literatūros savaitės metu prisidėkite prie garsinių skaitymų populiarinimo. Pakvieskite skaitovus iš dramos būrelio, teatro mokyklos ir pan. prisidėti ir kartu surengti skaitymus netikėtose vietose. Pasiimkite knygą ir išėikite skaityti į viešumą. Kuo netikėtesnė vieta – tuo didesnis įspūdis. Galite surengti skaitymus fakelų šviesoje – taip įspūdis bus dar didesnis.

ŠIAURIETIŠKI GARSAI

Garsinius skaitymus puikiai papildo muzika. Pakvieskite atlikėją, kuris galėtų surengti nedidelį Šiaurės šalių muzikos koncertą. Arba suorganizuokite šiaurietišku dainų vakarą ir pakvieskite dainuoti kartu visus susirinkusius.

PASIKVIESKITE RAŠYTOJĄ

Suderinkite skaitymus ir rašytojo viešnage bibliotekoje. Galbūt galite pasikviesti autorių, kuris buvo nominuotas Šiaurės tarybos literatūros premijai arba Šiaurės tarybos vaikų ir jaunimo literatūros premijai? Arba kokį nors rašytoją, kurio knygų pagrindiniai veikėjai yra herojai?

PARODYKITE ISLANDIŠKĄ FILMĄ

Papildykite skaitymus islandiško kino vakaru. Payzdžiui, galite parodyti išgirtąjį filmą „*Visatos angelai*“ (2000), kuris pastatytas pagal to paties pavadinimo metų rašytojo Einaro Máro Guðmundssono knygą, kuri buvo apdovanota premija.

ŠIAURIETIŠKOS VAIŠĖS

Surenkite smagią vakaronę ir pasigaminkite kartu tradicinių šiaurietišku patiekalų. Gal norėtumėte pasivaišinti norvegiška **grietinine koše** (norv. rømmegrøt), daniškais **sumuštiniais** ar **kareliškais pyragėliais** iš Suomijos?

METŲ PLAKATAS

ŠIAURĖS HEROJAI

Šių metų Šiaurės šalių literatūros savaitės plakatą iliustravo islandų dailininkė **Rána Flygenring**. 2018 m. Islandija švenčia savo valstybingumo 100-ąsias metines, tad šia proga sukurti Šiaurės šalių literatūros savaitės plakatą buvo pasirinkta islandų iliustratoja.

